

Motion till riksdagen

1985/86:Sf216

Ann-Cathrine Haglund m. fl. (m)

Vårdbidrag för barn med diabetes

Vårdbidrag utges till föräldrar för vård i hemmet av barn under 16 års ålder om barnet behöver särskild tillsyn eller vård på grund av sjukdom eller handikapp. Även merkostnader på grund av barnets sjukdom eller handikapp beaktas vid bedömningen av rätt till vårdbidrag. Vårdbidrag utges med belopp som motsvarar hel eller halv förtidspension. En del av vårdbidraget kan bestämmas utgöra skattefri ersättning för merkostnader.

Det kan dock vara svårt att riktigt bedöma omfattningen av tillsynsbehov och vård samt av merarbete och merkostnader. Detta gäller i hög grad för barn med diabetes. Deras särskilda problem beaktas inte heller alltid vid bedömningen.

Det är nödvändigt att få till stånd en vårdbidragsgivning som mer tar hänsyn till diabetesbarnens speciella problematik och så entydiga regler att bedömningen blir enhetlig.

Gällande praxis grundar sig på utslag i försäkringsöverdomstolen. Oftast beviljas ett halvt vårdbidrag upp till sju års ålder, därefter inget vårdbidrag. Praxis kan dock variera i landet eftersom reglerna inte är entydiga.

I Sverige finns ca 2 500 barn under 15 år med diabetes. De får en behandling bestående av insulinsprutor (två-tre gånger per dag), reglerat kostintag (fem-sex gånger per dag) och motion. Syftet är att normalisera blodsockernivån och detta måste kontrolleras med egen tät provtagning från blod och urin.

Behandlingen är många gånger besvärlig, och den måste ofta ändras beroende på hur aktivt barnet är. Livsföringen måste vara mycket regelbunden med många tider att passa. Hela familjen måste också ändra kostvanor och även i övrigt anpassa sig efter diabetesbarnets behov.

Diabetesbarn, framför allt "välinställda" barn, har stort tillsynsbehov. Avståndet till en för låg blodsockernivå är mycket litet hos ett välinställt barn. Ett sådant barn kan få s. k. insulinkänning om det äter för litet eller för sent eller får extra mycket motion. En insulinkänning är ofta mycket skrämmande för barnet och leder till mycket oro för föräldrarna. Alltför täta insulinkänningar kan inverka skadligt på hjärnans funktion.

Vid bedömningen av vårdbidrag för ett välinställt barn inser man kanske inte att bakom ligger en mycket stor föräldrainsats. Man kan lätt tro att ett välinställt barn är lättkött i stället för tvärtom.

Diabetesbarnen riskerar att i vuxen ålder få svåra kärlskador, som kan leda till bl. a. blindhet, nedsättning av njurfunktion, nervpåverkan samt hjärt- och kärlsjukdomar. Med hjälp till god sjukdomskontroll kan man dock förebyg-

ga och senarelägga skador. Kärilkomplikationer kan förebyggas om man som diabetiker är välinställd och har en normal blodsockernivå.

Mot. 1985/86
Sf216

Såväl samhällsekonomiskt som sjukvårdsekonomiskt är diabetesgruppen mycket "tung". Många drabbas av sjukskrivning, förtidspensionering och för tidig död. Detta leder till stora samhällskostnader. Diabetesgruppen är också beroende av komplicerad sjukvård, t. ex. komplicerad ögonkirurgi och njurtransplantationer.

Barnen löper störst risk att utveckla komplikationer och då i arbetsför och aktiv ålder. Att ge diabetesbarnen god vård är att ge dem bättre förutsättningar att bli friska vuxna.

Även om barn mognar olika snabbt är det otänkbart att ett barn i lågstadieåldern skall kunna ta ansvar för sin diabetes. Även äldre barn behöver en tät tillsyn. Tonåren kan vara en särskilt problemfylld period. Svenska barnläkarföreningens diabetesgrupp rekommenderar också helt vårdbidrag första sjukdomsåret oavsett ålder, helt vårdbidrag upp till sju år och halvt vårdbidrag för barn mellan och sexton år.

I motioner, senast i motion 1984/85:1730, har Ann-Cathrine Haglund m. fl. hemställt om översyn av tillämpningsreglerna för utgivande av vårdbidrag i syfte att skapa rättvisa bestämmelser för barn med diabetes. Riksdagen har avslagit motionerna.

Ytterligare tid har förflutit, och erfarenheterna visar att problemen med tillämpningen av reglerna för utgivande av vårdbidrag för diabetes är stora.

Riksförsäkringsverket har först nu påbörjat dels en uppföljning av försäkringskassornas arbete med vårdbidrag, dels en rättslägesanalys. Men innan detta uppföljningsarbete är klart och eventuella åtgärder vidtagits kommer alltför lång tid att ha förflutit. Riksdagen bör därför hos regeringen begära skyndsamt förslag om regler för utgivande av vårdbidrag som medger en rättvis och generös behandling av diabetesbarnens speciella problematik. Att förebygga komplikationer senare i livet genom att föräldrarna kan ge barnen god diabetesvård är angeläget både ur den enskildes och ur samhällets synvinkel.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för utgivande av vårdbidrag som medger en rättvis behandling av diabetesbarnens speciella problematik vid vårdbidragsangivningen.

Stockholm den 14 januari 1986

Ann-Cathrine Haglund (m)

Birgitta Rydle (m)

Siri Häggmark (m)

Blenda Littmarck (m)